

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут права
Кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 16.09.2025 № 1

Голова НМР **І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ**

Робоча програма навчальної дисципліни

«Міжнародне транспортне право»

для підготовки здобувачів вищої освіти

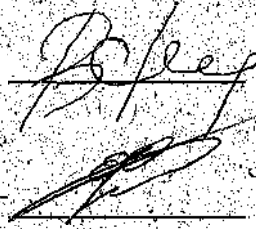
першого (бакалаврського) рівня

денної та заочної форми навчання

Статус дисципліни: вибіркова

Укладачі:

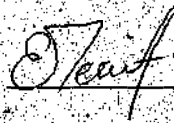
В. КОНОНЕНКО, професор
кафедри міжнародного права та
права Європейського Союзу,
д. ю. н., доцент

Я. ФОКІН, доцент кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу, к. ю. н.

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою
міжнародного права та права Європейського Союзу, від 28.06.25 № 1.

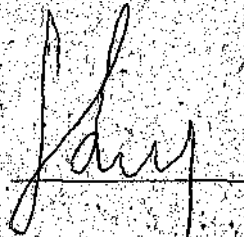
Завідувач кафедри

О. ЧЕРНЕЦЬКА, доцент, к.ю.н.

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, від 11.09.2024
№ 3.

Голова вченої ради
ННІ права

В. ТОПЧИЙ,
професор, д.ю.н.

Завідувач навчально-методичного
відділу

Г. ГРИЩУК,
доктор філософії

Ресстраційний № _____

Зміст

1. ПЕРЕДМОВА	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	12
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	15
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	17
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ	19

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. Міжнародне транспортне право посідає важливе місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів професійних компетентностей щодо: розуміння теоретичних і практичних засад міжнародного регулювання транспортної діяльності; аналізу міжнародних договорів у сфері морського, повітряного, автомобільного та залізничного транспорту; дослідження механізмів міжнародного співробітництва у сфері безпеки перевезень та охорони довкілля; ролі міжнародних організацій у розвитку транспортного права.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про основні інститути та принципи міжнародного транспортного права, розвиток умінь аналізувати норми міжнародних договорів, конвенцій та практику їх застосування у сфері міжнародних перевезень.

Завдання навчальної дисципліни:

- Сформувати у студентів цілісне уявлення про систему міжнародного транспортного права та його місце у структурі міжнародного публічного права.
- Забезпечити засвоєння основних принципів і норм, що регулюють діяльність у сфері міжнародних перевезень.
- Ознайомити студентів з основними міжнародними договорами та конвенціями у сфері морського, повітряного, автомобільного та залізничного транспорту.
- Розвинути навички аналізу діяльності міжнародних організацій (ІКАО, ІМО, СЕК ООН та ін.), які формують правові стандарти у сфері транспорту.
- Сприяти формуванню здатності застосовувати норми міжнародного транспортного права у практичній та дослідницькій діяльності.
- Навчити виявляти проблемні аспекти співвідношення міжнародного та національного транспортного законодавства, а також шляхи їх гармонізації.
- Сформувати критичне мислення щодо сучасних викликів і тенденцій розвитку міжнародного транспортного права (цифровізація, екологічна безпека, глобалізація транспортних потоків).

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліни-пререквізити: «Міжнародні економічні відносини та міжнародний бізнес», «Порівняльне кримінальне право і процес». Дисципліна-постреквізит: «Міжнародне економічне право», «Міжнародне публічне право (основні галузі та інститути)».

Методи навчання:

- за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні (лекції, дискусія, розповідь), наочні (демонстрація презентації до теми) та активні методи навчання у відповідності до спеціалізації досліджень здобувачів вищої освіти (цільова аудиторія);
- за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- розв'язання задач, виконання вправ, певних розрахунків;
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – диференційований залік.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (90 год/3 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 3	Вибіркова	
Модулів - 2	Рік підготовки	
Змістових модулів - 2	3-й	3-й
Загальні кількість годин - 90	Семестр	
	3-й	5-й
	Лекції	
	16 год.	4 год.
	Семінарські	
	14 год.	2 год.
	Самостійна робота	
	58 год.	82 год.
	Індивід.-консультаційна робота: 2 год.	
	Форма підсумкового контролю: диф. залік	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
Загальні компетентності (ЗК): Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність працювати в міжнародному контексті.	Визначати сучасні досягнення міжнародного права (публічного та приватного), порівняльного законодавства, виявляти в подіях і фактах міжнародного життя тенденції та закономірності, формулювати їх та визначати пов'язані з ними майбутні можливості й ризики. Знати основні галузі та інститути міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, глибоко розуміти основні інститути порівняльного правознавства.
Спеціальні компетентності (СК): Здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів. Уміння надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав. Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.	Формулювати концептуальні схеми вирішення міжнародно-правових і національно-правових проблем, аналізувати правові концепції на предмет логічної послідовності та практичної адекватності. Аналізувати зібрану й оброблену інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, складати аналітичні довідки, звіти й інші форми представлення результатів аналізу з правильним оформленням.

Здатність проведення порівняльно-правових досліджень окремих галузей та інститутів права.	посилань на норми міжнародного та національного (українського та закордонного) права. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.
---	---

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(90 год/3 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		денна форма				
		Лек.	Сем	Ікр	СРС	Всього
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА						
ЗМ-1 (Теми 1-4)						
T.1	Загальні засади міжнародного транспортного права	2	2	-	8	12
T.2	Міжнародні організації у сфері транспорту	2	2	-	8	12
T.3	Джерела та кодифікація міжнародного транспортного права	2	2	-	8	12
T.4	Суб'єкти міжнародного транспортного права	2	2	-	8	12
Всього за змістовним модулем:		8	8	-	32	48
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ. ГАЛУЗЕВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА						
ЗМ-2 (Теми 5-8)						
T.5	Міжнародне морське право перевезень	2	2	2	6	12
T.6	Міжнародне авіаційне право перевезень	2	2	-	6	10
T.7	Міжнародне автомобільне та залізничне право перевезень	2	1	-	6	9
T.8	Сучасні тенденції міжнародного транспортного права	2	1	-	8	11
Всього за змістовним модулем:		8	6	2	26	42
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – диф. залік						
Усього за навчальною дисципліною:		16	14	2	58	90

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання
(90 год/3 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		заочна форма				
		Лек.	Сем.	Ікр.	СРС	Всього
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА						
ЗМ І (Теми 1-4)						
Т.1	Загальні засади міжнародного транспортного права	1	-	-	10	11
Т.2	Міжнародні організації у сфері транспорту	1	-	-	10	11
Т.3	Джерела та кодифікація міжнародного транспортного права	-	-	-	10	10
Т.4	Суб'єкти міжнародного транспортного права	-	-	-	10	10
Всього за змістовним модулем:		2	-	-	40	42
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ. ГАЛУЗЕВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА						
ЗМ ІІ (Теми 5-8)						
Т.5	Міжнародне морське право перевезень	2	2	2	6	12
Т.6	Міжнародне авіаційне право перевезень	-	-	-	12	12
Т.7	Міжнародне автомобільне та залізничне право перевезень	-	-	-	12	12
Т.8	Сучасні тенденції міжнародного транспортного права	-	-	-	12	12
Всього за змістовним модулем:		2	2	2	42	48
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – диф. залік						
Усього за навчальною дисципліною:		4	2	2	82	90

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА

Тема 1. Загальні засади міжнародного транспортного права

План лекційного заняття

1. Основні теоретичні положення теми.
2. Ключові проблеми та напрями розвитку.
3. Практичне значення у сфері міжнародного транспортного права.

План семінарського заняття

1. Аналіз співвідношення міжнародного транспортного права та національного законодавства.
2. Обговорення ролі міжнародних договорів у сфері транспорту.
3. Розгляд прикладів практичних кейсів застосування міжнародних норм у країнах різних регіонів.
4. Обговорення проблемних питань у впровадженні міжнародних стандартів транспорту.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Дайте визначення міжнародного транспортного права.
2. Які основні джерела міжнародного транспортного права?
3. У чому полягає специфіка предмета міжнародного транспортного права?
4. Як співвідносяться міжнародне транспортне та міжнародне економічне право?
5. Які основні принципи міжнародного транспортного права?

Рекомендована література: [1; 5; 8; 10]

Тема 2 Міжнародні організації у сфері транспорту

План лекційного заняття

1. Роль міжнародних міждержавних організацій у сфері транспорту.
2. Спеціалізовані установи ООН: ІМО, ІКАО, УНКТАД, СЕК ООН.
3. Регіональні організації у сфері транспорту.

План семінарського заняття

1. Практика ІМО та ІКАО у розробці міжнародних стандартів.
2. Розгляд рішень ЄС у сфері авіаційного та морського транспорту.
3. Порівняння глобальної та регіональної діяльності організацій.
4. Аналіз кейсів впливу рішень організацій на національні законодавства.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Дослідження функцій основних міжнародних організацій у сфері транспорту.
2. Аналіз транспортних конвенцій та їх практичне застосування.
3. Підготовка коротких презентацій про регіональні транспортні організації.
4. Аналіз прикладів уніфікації норм транспортного права на практиці.

Рекомендована література: [2; 6; 8; 14; 17]

Тема 3. Джерела та кодифікація міжнародного транспортного права

План лекційного заняття

1. Міжнародні договори як джерело транспортного права.
2. Звичай та стандарти міжнародного транспорту.
3. Роль національного законодавства у формуванні міжнародного транспортного права.

План семінарського заняття

1. Аналіз прикладів міжнародних конвенцій у сфері транспорту.
2. Практика імплементації міжнародних норм у національне законодавство.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Що є основним джерелом міжнародного транспортного права?
2. Наведіть приклади міжнародних конвенцій у сфері транспорту.
3. Яку роль відіграють міжнародні звичаї?
4. Як міжнародні стандарти впливають на перевізників?
5. У чому полягає значення резолюцій міжнародних організацій?

Рекомендована література: [3; 6; 17]

Тема 4. Суб'єкти міжнародного транспортного права

План лекційного заняття

1. Поняття суб'єктів міжнародного транспортного права.
2. Держави як основні суб'єкти міжнародного транспортного права.
3. Міжнародні організації та приватні компанії як суб'єкти міжнародного транспортного права.
4. Співвідношення державних і приватних суб'єктів у сфері транспорту.

План семінарського заняття

1. Аналіз ролі держав у регулюванні міжнародних транспортних перевезень.
2. Обговорення компетенції міжнародних організацій (ІМО, ІКАО, МСЗТ).
3. Дискусія про права та обов'язки приватних перевізників у міжнародних перевезеннях.
4. Практичне завдання: змодельовати взаємодію держави, міжнародної організації та приватної компанії в транспортному спорі.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Опрацювати документи міжнародних транспортних організацій.
2. Підготувати есе: «Суб'єкти міжнародного транспортного права та їхня роль».

Рекомендована література: [3; 6; 8; 10; 13; 14; 17]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ГАЛУЗЕВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА

Тема 5. Міжнародне морське право перевезень

План лекційного заняття

1. Міжнародні договори у сфері морських перевезень.
2. Конвенції з безпеки мореплавства (СОЛАС, МАРПОЛ).
3. Правове регулювання перевезень вантажів морським транспортом.
4. Міжнародно-правова відповідальність у сфері морських перевезень.

План семінарського заняття

1. Аналіз положень Конвенції СОЛАС та їх вплив на безпеку перевезень.
2. Обговорення проблем виконання МАРПОЛ у сучасних умовах.
3. Дискусія щодо міжнародних правил перевезення небезпечних вантажів морем.
4. Практичне завдання: розгляд кейсу порушення екологічних вимог у морських перевезеннях.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Оцінка ролі національних адміністрацій у контролі за дотриманням міжнародних морських конвенцій.
2. Порівняльний аналіз стандартів безпеки вантажних і пасажирських морських перевезень.

Індивідуально-консультаційна робота

Індивідуально-консультаційна робота виконується у вигляді презентації або реферату на одну із запропонованих тем.

1. Еволюція міжнародного транспортного права: від перших конвенцій до сучасності
2. Міжнародне транспортне право як інструмент глобальної інтеграції
3. Роль ООН та її спеціалізованих організацій у розвитку транспортного права
4. Джерела міжнародного транспортного права: від звичаїв до кодифікації
5. Кодифікація та уніфікація норм у міжнародних перевезеннях
6. Морські перевезення: міжнародні стандарти безпеки та відповідальності
7. Авіаційний транспорт у міжнародному праві: принципи та виклики
8. Міжнародне автомобільне право: основні договори та конвенції
9. Національне законодавство vs міжнародні стандарти: проблеми адаптації
10. Контроль та відповідальність у міжнародних транспортних відносинах
11. Міжнародне морське право перевезень: правові аспекти безпеки вантажів
12. Небезпечні вантажі морем: правові рамки та сучасні практики
13. Авіаційні конвенції: забезпечення безпеки пасажирів і вантажів
14. Правові аспекти перевезень пасажирів міжнародними авіалініями
15. CMR та інші договори: регулювання міжнародних автомобільних перевезень
16. Транснаціональні логістичні ланцюги та міжнародне право
17. Інновації у транспорті: дрони, електромобілі та правове регулювання
18. Екологічні стандарти у міжнародних перевезеннях: проблеми та рішення
19. Гармонізація національного та міжнародного транспортного законодавства
20. Цифровізація та автоматизація перевезень: нові виклики міжнародного права

Рекомендована література: [4; 13; 14; 17]

Тема 6. Міжнародне авіаційне право перевезень

План лекційного заняття

1. Чиказька конвенція 1944 року та ІКАО.
2. Міжнародно-правові норми щодо безпеки авіації.
3. Правове регулювання міжнародних повітряних перевезень.
4. Відповідальність авіаперевізників.

План семінарського заняття

1. Аналіз значення Чиказької конвенції та діяльності ІКАО.
2. Дискусія про проблеми забезпечення авіаційної безпеки у світі.
3. Обговорення практики відшкодування шкоди у разі авіаційних катастроф.
4. Практичне завдання: аналіз кейсу авіакатастрофи з точки зору міжнародного права.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Вивчити документи ІКАО щодо безпеки польотів.
2. Написати есе: «Роль міжнародного права у розвитку авіаційних перевезень».

Рекомендована література: [13; 14]

Тема 7. Міжнародне автомобільне та залізничне право перевезень

План лекційного заняття

1. Міжнародні угоди у сфері автомобільних перевезень.
2. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ).
3. Правове регулювання міжнародних пасажирських перевезень.
4. Відповідальність перевізників у сфері автомобільного транспорту.
5. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ).

План семінарського заняття

1. Аналіз положень КДПВ та їх практичного значення.
2. Обговорення проблеми безпеки міжнародних автомобільних перевезень.
3. Дискусія про правове регулювання пасажирських перевезень.
4. Практичне завдання: розгляд кейсу пошкодження вантажу в міжнародному автомобільному перевезенні.
5. Аналіз положень КОТІФ та їх практичного значення.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Вивчити міжнародні договори у сфері автомобільних перевезень.
2. Підготувати реферат: «Правове регулювання міжнародних автомобільних перевезень вантажів».

Рекомендована література: [8; 10; 15; 17]

Тема 8. Сучасні тенденції міжнародного транспортного права

План лекційного заняття

1. Використання електронних транспортних документів.
2. Вплив цифровізації на правовий статус перевізника.
3. Перспективи застосування блокчейну та штучного інтелекту у сфері транспорту.

План семінарського заняття

1. Аналіз переваг електронних накладних e-CMR на конкретних прикладах.
2. Розгляд міжнародних ініціатив у сфері «цифрового транспорту».
3. Обговорення ролі Smart Contracts та блокчейну у логістиці.
4. Аналіз ризиків та регулювання кібербезпеки транспорту.
5. Дискусія щодо перспектив цифровізації та застосування ШІ у транспорті.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Дослідження впливу цифровізації на відповідальність перевізника.
2. Підготовка кейсів щодо використання електронних транспортних документів.
3. Аналіз перспектив застосування ШІ у прогнозуванні логістичних ризиків.
4. Огляд впровадження електронних документів та цифрових технологій у транспорті в ЄС.

Рекомендована література: [3; 12; 17]

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття та предмет правового регулювання міжнародного транспортного права як підгалузі міжнародного права.
2. Система міжнародного транспортного права та його взаємозв'язок з транспортним правом України.
3. Особливості методу правового регулювання у міжнародному транспортному праві.
4. Принципи міжнародного транспортного права.
5. Суб'єкти міжнародного транспортного права.
6. Міжнародне транспортне право в системі юридичної науки та освіти.
7. Система курсу міжнародного транспортного права.
8. Поняття та особливості джерел міжнародного транспортного права.
9. Класифікація джерел міжнародного транспортного права.
10. Система джерел міжнародного транспортного права.
11. Поняття, об'єкти та особливості міжнародних транспортних правовідносин.
12. Суб'єкти та зміст міжнародних транспортних правовідносин.
13. Принципи ГАТТ та ГАТС стосовно міжнародних перевезень.
14. Міжнародно-правові засади спрощення, тармонізації та уніфікації митних процедур.
15. Міжнародно-правові принципи контролю вантажів на кордонах.
16. Міжнародно-правові вимоги до контейнерів.
17. Міжнародно-правове регулювання транскордонних перевезень небезпечних відходів.
18. Міжнародно-правові засади відповідальності операторів транспортних терміналів.
19. Міжнародно-правове регулювання поштових відправлень. Всесвітній поштовий союз.
20. Міжнародно-правовий режим морських просторів.
21. Міжнародно-правовий статус морського судна. Морські застави та іпотеки.
22. Поняття міжнародного мореплавства та торговельного мореплавства.
23. Міжнародно-правовий статус морського порту.
24. Міжнародно-правове регулювання арешту морських суден.
25. Міжнародно-правове регулювання морських перевезень вантажів. Правила щодо коносаментів. Кодекс поведінки лінійних конференцій.
26. Міжнародно-правове регулювання морських перевезень пасажирів і багажу.
27. Міжнародно-правове регулювання загальної аварії. Йорк-Антверпенські правила.
28. Міжнародно-правове регулювання пошуку та рятування на морі.
29. Міжнародно-правове регулювання безпеки морського судноплавства.
30. Міжнародно-правове регулювання відповідальності у морському праві. Відповідальність власників морських суден, рятувальників, операторів ядерних суден.
31. Міжнародно-правовий режим внутрішніх водних шляхів.
32. Міжнародно-правовий статус судна внутрішнього плавання. Міжнародно-правове регулювання відповідальності власників суден внутрішнього плавання.
33. Міжнародно-правове регулювання перевезень вантажів внутрішніми водними шляхами.
34. Міжнародно-правове регулювання перевезень пасажирів і багажу внутрішніми водними шляхами.
35. Поняття повітряного простору та види його правових режимів.
36. Правовий режим національного повітряного простору в міжнародному праві.
37. Правовий режим міжнародного повітряного простору (над відкритим морем, Антарктикою).
38. Повітряний простір із змішаним правовим режимом (над міжнародними протоками, архіпелажними водами, виключною морською, економічною зоною). Особливості правового режиму повітряного простору над Арктикою.
39. Поняття та види використання повітряного простору. Поняття авіаційної діяльності.

40. Поняття авіації та її види. Поняття міжнародної цивільної авіації та міжнародного повітряного транспорту.
41. Поняття та міжнародно-правовий статус повітряного судна. Класифікація повітряних суден.
42. Міжнародно-правовий статус експлуатанта повітряного судна.
43. Поняття і види оренди та фрахту повітряних суден.
44. Міжнародно-правовий статус авіаційного персоналу, екіпажу та командира повітряного судна.
45. Вимоги Чиказької конвенції та Додатків до неї до членів екіпажу, зайнятих в міжнародних повітряних сполученнях (Додаток 1 до Чиказької конвенції). Принципи взаємного визнання сертифікації та кваліфікації іноземних держав.
46. Правове регулювання міжнародних польотів. Поняття та види польотів. Принципи виконання міжнародних польотів.
47. Відповідальність експлуатанта за Римською конвенцією 1952 р.
48. Правовий режим міжнародних повітряних сполучень. «Комерційні права» або «свободи повітря» у міжнародному повітряному праві.
49. Типові угоди про повітряне сполучення: Чиказький тип; Страсбурзький тип; міжнародні договори «Бермуди 1», «Бермуди 2».
50. Поняття та класифікація повітряних перевезень.
51. Поняття та правове регулювання каботажних повітряних перевезень.
52. Правове регулювання міжнародних повітряних перевезень.
53. Особливості правового регулювання регулярних та нерегулярних (чартерних) повітряних перевезень.
54. Правовий статус повітряних перевізників.
55. Поняття та правовий статус призначеного авіаперевізника.
56. Порядок та умови надання повітряним перевізникам призначень на експлуатацію міжнародних повітряних ліній.
57. Проведення конкурсу на право експлуатації міжнародної повітряної лінії.
58. Договір повітряного перевезення: форма, зміст, порядок укладення, зміни та припинення.
59. Авіатранспортна документація.
60. Особливості правового регулювання повітряних перевезень пасажирів і багажу.
61. Особливості правового регулювання повітряних перевезень вантажів.
62. Особливості правового регулювання повітряних перевезень пошти.
63. Відповідальність сторін договору повітряного перевезення. Підстави та види відповідальності авіаперевізника в міжнародному повітряному праві.
64. Варшавська та Монреальська системи відповідальності авіаперевізника.
65. Підстави звільнення авіаперевізника від відповідальності.
66. Відповідальність пасажирів, вантажовідправника і вантажоотримувача при виконанні авіаперевезення.
67. Порядок вирішення спорів. Обов'язковий претензійний порядок. Порядок та строки пред'явлення претензії. Строки позовної давності в міжнародному праві.
68. Безпека авіації в міжнародному повітряному праві. Безпека авіації як комплексне поняття. Поняття авіаційної безпеки.
69. Поняття акту незаконного втручання в діяльність цивільної авіації в міжнародному та національному праві.
70. Класифікація актів незаконного втручання в діяльність авіації.
71. Проблема гармонізації норм національного та міжнародного права щодо тлумачення терміну „акт незаконного втручання в діяльність цивільної авіації”.
72. Поняття та види боротьби з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.
73. Превентивні заходи (забезпечення авіаційної безпеки). Міжнародні стандарти: стандарти та рекомендована практика ІКАО (Додаток 17 «Безпека. Захист міжнародної цивільної

авіації від актів незаконного втручання» до Чиказької конвенції «Про міжнародну цивільну авіацію». Керівництво з безпеки для захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання (ICAO Doc 8973); регіональні стандарти. Політика ЄКЦА в сфері авіаційної безпеки (Doc 30).

74. Процедури та заходи забезпечення авіаційної безпеки.

75. Поняття, види, принципи та порядок здійснення контролю на безпеку.

76. Повноваження командира повітряного судна в сфері авіаційної безпеки.

77. Санкції за вчинення актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.

78. Міжнародна відповідальність за вчинення актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.

79. Акти незаконного втручання як квазіміжнародні правопорушення.

80. Конвенційний механізм боротьби з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.

81. Поняття та види незаконного заволодіння повітряним судном (неправомірного контролю): піратство, незаконне захоплення та угон.

82. Міжнародні організації в сфері боротьби з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації. Комітет ІКАО з боротьби з актами незаконного втручання у діяльність цивільної авіації. Регіональні міжнародні організації. Європейська конференція цивільної авіації (ЄКЦА). Європейська агенція авіаційної безпеки (EASA).

83. Міжнародно-правове регулювання безпеки польотів. Євроконтроль як конвенція та міжнародна організація з безпеки аеронавігації.

84. Міжнародні стандарти в сфері розслідування авіаційних подій (Додаток 13 до Чиказької конвенції 1944 р. «Розслідування авіаційних подій та інцидентів»).

85. Органи з розслідування авіаційних подій. Процедура та оформлення результатів розслідування авіаційних подій.

86. Міжнародно-правове регулювання екологічної безпеки авіації (Додаток 16 «Охорона навколишнього середовища» до Чиказької конвенції «Про міжнародну цивільну авіацію»).

87. Правовий режим міжнародних магістральних залізничних ліній.

88. Міжнародно-правове регулювання перевезень вантажів залізничним транспортом.

89. Міжнародно-правове регулювання перевезень пасажирів і багажу залізничним транспортом.

90. Правовий режим міжнародних автомагістралей.

91. Міжнародно-правове регулювання дорожнього руху.

92. Міжнародно-правовий статус екіпажу автотранспортного засобу, задіяного в міжнародних автомобільних перевезеннях.

93. Міжнародно-правове регулювання перевезень вантажів автомобільним транспортом.

94. Міжнародно-правове регулювання перевезень пасажирів і багажу автомобільним транспортом.

95. Поняття міжнародного змішаного перевезення.

96. Документація міжнародних змішаних перевезень.

97. Відповідальність оператора міжнародного змішаного перевезення.

98. Відповідальність вантажовідправника міжнародного змішаного перевезення.

99. Порядок вирішення спорів за міжнародними змішаними перевезеннями.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Денна форма

Модулі	Змістовний модуль 1			
Загальна кількість балів за модулем №1	21			
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4
Семінарське заняття	4	4	4	4
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи			
Модульна контрольна робота	5			
Модулі	Змістовний модуль 2			
Загальна кількість балів за модулем №2	17			
Теми	T.5	T.6	T.7	T.8
Семінарське заняття	4	4	2	2
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи			
Модульна контрольна робота	5			
Індивідуально-консультаційна робота	7			
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5			

Допуск – 50 балів
Диф. залік - 50 балів
Загальна оцінка з курсу - 100 балів

Заочна форма

Модулі	Змістовний модуль 1				Допуск – 50 балів Диф. залік – 50 балів Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1	10				
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	
Семінарське заняття					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				
Модульна контрольна робота	10				
Модулі	Змістовний модуль 2				
Загальна кількість балів за модулем №2	25				
Теми	T.5	T.6	T.7	T.8	
Семінарське заняття	10				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи				
Модульна контрольна робота	15				
Індивідуально-консультаційна робота	10				
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5				

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 4 (10) бали (табл. 7.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	4 (10)
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	3 (7)
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1 (3)
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 5 (від 0 до 15) балів (табл. 7.2).

Таблиця 7.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	1 (4)
Тестовий блок	3 (4)
Практичні завдання	1 (2)
Всього	5 (10; 15)

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі реферату, презентації, проєктів або в інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 7 (від 0 до 15) балів (табл. 7.3).

Таблиця 7.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготування по ньому презентації та відповідно його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	7 (10)
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготування презентації.	5 (8)
Не написання реферату та презентації по ньому.	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диф. заліку.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДІТУ Moodle (максимально до 5 балів).

Неформальна освіта

Таблиця 7.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
7/10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
3/10	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Требін М., Герасіна Л., Панфілов О. Теорія міжнародних відносин : підручник / ред. М. Требін. Харків : Право, 2022. 472 с. URL: <http://surl.li/ajzxgn>.
2. Лісовський П., Лісовська Ю. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. Київ : Вид. дім «Кондор», 2022. 176 с.
3. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 252 с.
4. Головань О. О., Олійник О. М., Бікулов Д. Т., Маркова С. В., Сухарева К. В., Макажан С. В. Міжнародні транспортні перевезення : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент міжнародного бізнесу». Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 97 с.
5. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса : Юридика, 2023. – 252 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/23474>; DOI: 10.32837/11300.23474.
6. Андрейченко С., Грушко М., Музика В. Міжнародне публічне право. Основні галузі та інститути : Навч.-метод. посіб. Київ : Фенікс, 2021. 292 с.
7. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 252 с.
8. Чернега В. Спеціалізовані (атипові) норми національного транспортного права. *Scientific works of National Aviation University. Series: Law Journal. "Air and Space Law"*. 2024. Т. 1, № 70. С. 141–147. URL: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.70.18496>.

Допоміжна:

9. Чабанов А. М. Особливості нормативно-правового регулювання транспортної безпеки України: реалії та перспективи. *Public management*. 2023. № 3. С. 66–74. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-3\(36\)-8](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-3(36)-8).
10. В.Р. Самостян, В.П. Онищук Вплив середньої технічної швидкості та часу навантаження-розвантаження на виконання плану перевезень вантажів // Тези VII міжнарод. наук.-прак. конф. Науково-прикладні аспекти автомобільної і транспортно-дорожньої галузей, Луцьк 14-16 черв. 2022 р.
11. Самостян В.Р. Ефективне використання підходів для імітаційного моделювання логістичних процесів. Науковий журнал "Сучасні технології в машинобудуванні та транспорті" – Луцьк: Луцький НТУ, 2020. - Вип. 2(15). - 106-118: веб-сайт, URL: <https://doi.org/10.36910/automash.v2i15.400>.

12. Шевчук О.С. Вплив показників ефективності на безпеку руху вуличнодорожніми мережами. Вісник ХНТУСГ. Харків, 2021. № 169. С. 205–209.

Інформаційні ресурси Інтернет:

13. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР: станом на 28 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-vr#Text>.

14. Правила перевезення швидкопсувних вантажів затверджено наказом Міністерства транспорту України від 09.12.2002 р. №873

15. Правила перевезення вантажів автомобільним транспортом. Затверджені Постановою Кабінету міністрів України від 15 квітня 2011 г. № 272. URL: <http://www.referent.ua/1/177215>

Міжнародні видання:

16. Kovalchuk I. Place and role of transport law in the law system of Ukraine. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2024. No. 1. P. 43–50. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.6>

17. John J. Coyle. Logistics: Transportation and Logistics Management, South-Western College Publishing, 10th edition, 2021. 639 s. URL: <https://www.amazon.de/-/en/JohnJ-Coyle/dp/1305859979>

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри обліку та аудиту
від _____ 20__ р. № _____

Укладачі:

В. КОНОНЕНКО, професор
кафедри міжнародного права та
права Європейського Союзу,
д. ю. н., доцент

Я. ФОКІН, доцент кафедри
міжнародного права та права
Європейського Союзу, к. ю. н.

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП